

„EDINOST“
 Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob sorkih, četrskih in sobotah. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za eden mesec . . . 2.00, izven Avstrije 5. 1.40 za tri mesece . . . 5.00, izven Avstrije 14.00 za pol leta . . . 10.00, izven Avstrije 28.00 za eno leto . . . 20.00, izven Avstrije 40.00. Na naročbo brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nrc., izven Trsta po 3 nrc. Sobotno večerno izdanje v Trstu 4 nrc., izven Trsta 5 nrc.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglaš se računa po tarifi v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kakor obsega navadnih vrstic. Poslana, osmrtina in javnozahvale, domači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu: ulica Casanova št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamno in oglašne sprejema upraviteljsko alica Molino piccolo hrt. 3, II. nadst. Odprto reklamacije se pristo postojno.

V edinosti je moč!

Zavetišča za pijance.

Vlada je predložila poslanski zbornici na Dunaju vladno predlogo za osnovo zavetišč za pijance. Iz te predloge posnemljeno:

Zavetišča za pijance lahko osnujejo ali državna uprava, ali dežela, ali posamični okraj, ali občine. Tudi več pokrajin se lahko združijo za osnutje takega zavetišča. Zavetišča, kojih ni zasnovala država, morajo zadobiti pripoznanje od poslednje, ako hočejo imeti pravico javnosti. Potom deželne zakonodaje se lahko zasnujejo oddelki za pijance na dosedanjih prisilnih delavnicah. Te oddelke pa je smatrati kot javna zavetišča le tedaj, ako odgovarjajo predpisom in postavljenim zahtevam in ako so pijanci ločeni od prisiljenec.

V javna zavetišča za pijance je vsprejeti: 1. osebe, ki so bile v enem letu več kot trikrat kaznovane radi pijančevanja. 2. Osebe, bolne na umu vled rednega ali perijodičnega nezmernega uživanja opojnih pijač, ki so bile radi tega v kaki bolnici ali norišnici in ki so sicer ozdravile na umu, ali niso vendar zadobile toliko samozatajevanja, da bi se mogle upirati pijančevanju; 3. Osebe, ki so sebi ali svojem nevarne v npravnem ali gospodarskem pogledu vled rednega ali perijodičnega nezmernega uživanja opojnih pijač, če tudi niso ravno zbolele na umu.

Bolni na umu se ne smejo vsprejeti v javna zavetišča za pijance. Ako pa so zboleli na umu v dobi bivanja v zavetišču, oddati jih je takoj v bolnico ali blaznico. Osebe, ki so bile vsprejete v zavetišče za pijance, smeti je držati tu tudi proti njih volji. Vendar pa to ne sme trajati nad dve leti.

Ako je kdo ubežal iz zavetišča, more vodstvo zavoda zahtevati pomoč od sodnih in upravnih oblasti.

Javna zavetišča za pijance je urediti tako, da se pijanci v istih odvajajo uživanja opojnih pijač in da po primernem življenju zadobe več telesno in duševno odporno silo proti pijančevanju. Načrte za prirejenje zavoda, pravila in hišne rege zavetišča za pijance mora odobriti ministerstvo za notranje stvari. V pravilih mora biti preskrbljeno za stalno in zadostno zdravniško oskrbo po zdravniških, že izvežbanih za zdravljenje bolnih na umu, ter morajo pravila obsežati še posebno: kako je omajiti svobodo gojencev na korist odvajanja pijančevanju in na korist poboljšanja, o nadzorovanju, o disciplinarni oblasti in o sredstvih proti razposajenim in upornim gojencem, slednjič o dolžnosti gojencev za opravljanje del, primernih namenu bivanja v zavetiščih. V pravilih je smeti tudi določiti o zasnutju različnih oskrbnih blagajn.

Določila za imenovanje predstojnikov in drugega osebja v javnih zavetiščih, ki niso bila zasnovani od države, izdaja deželna zakonodaja. Ako se je več pokrajin združilo za

osnutje jednega zavetišča, potem ima pravico do imenovanja deželni odbor one pokrajine, v koji ima zavod svoj sedež. Pri imenovanju predstojnikov javnim zavetiščem treba vsikdar potrjenja državne uprave. Vrhovno nadzorstvo pri vseh javnih zavetiščih za pijance pripada državni upravi in bode to nadzorstvo izvrševala deželna politična oblast.

Ako ne stopijo v veljavo določila o zadovoljsem vstopu, omejeno je vsprejemanje na one osebe, ki smo jih označili v točki 3.) Sicer pa je vsprejemati le na podlagi predidše sodne razsodbe.

O osobah, ki so bile že dve leti v kakem zavetišču, se more dovoliti, da se iste oddajo vnovič v zavetišče. Dovoljenje za oddajo v zavetišče dajala bodo okrajna sodišča, kojim so podrejene one osebe, ki se imajo oddati v zavetišče. Predno pa se izreče dovoljenje, treba da se izvrši sodno postopanje. Kakor hitro je sodišče izreklo dovoljenje za oddajo koje osebe v zavetišče, mora o tem takoj obvestiti deželno politično oblast. Tej poslednji je potem dolžnost, da v sporazumljenju z deželnim odborom odredi potrebno za oddajo dotičnika v zavetišče. Stroške za oskrbljevanje vsprejetega v zavetišče mora nositi ona dežela, kjer je zavod. Dežela pa ima pravico zahtevati povrnitev stroškov ali od oskrbljenca samega ali pa od oseb, ki so dolžne skrbeti za istega. O tem pa bode sklepali deželni zakonodajci, ali in koliko neiztirljivih stroškov mora nositi okraj ali občina.

Pri vsprejemanju v zavetišče se ni ozirati na to, kam je pristojen dotičnik. Za gojence, ki ne pripadajo deželi, mora povrniti stroške ona dežela, v koji ima dotičnik domovinsko pravico.

Pridržavanje v zavetišču, oprto na izrek sodišča, neha in je gojenca izpustiti iz zavoda, ako se je izrek sodišča premenil ali razveljavil, ali ako gojenec ne potrebuje več oskrbljevanja v zavodu in nadzorstva v to, da se bode upiral vplivom pijančevanja, in ga je možno prepustiti samega sebi, ne da bi bil nevaren sebi ali drugim. Po preteku jednega leta po vsprejemu v zavetišče, more vodstvo, v sporazumljenju z zdravnikom zavoda, poslati dotičnika za poskušnjo na dopust. Tako odpusčenje na dopust se lahko podeli le za določeno dobo, ali pa za ves ostali del postavno določene dobe.

Osebe, ki so udane rednemu (iz navade) ali perijodičnemu nezmerne uživanju opojnih pijač, morejo se tudi na njih lastno prošnjo vsprejeti v javna zavetišča, v kolikor dopuščajo prostori, ako se je z ozirom na stopinjo razvoja pijančevanja pri dotični osebi nadejati, da se jej po bivanju v zavodu okrepi odporna sila proti pijančevanju.

Kdor osebam, ki so poznane kot gojenci zavetišča za pijance, daje alkoholčnih pijač v dobi bivanja v zavetišču in brez dovoljenja

pa misli sem-zopet, da bi ti morda ne bilo po volji.

„Kaj maram jaz, ali me bankir pozna ali ne; ne dal bi mi itak ničesar, službe pa tudi nima za mene, in zopet bi ostal berač kakor do sedaj; lepe besede pa ne zabelijo zelja.“

„Kdo ve, kaj se še lahko zgodi; morda ima kako hčer ali sorodkinjo, pa ti bi jo rad obesil na vrat — z vrečo cekinov. Veš, kako pravi pregovor: „prilika išče in najde vedno priliko.“

„Ah, dragi moj Miloš, revež, siromak se ne oženi pri bankirju, ne pri bogatašu, temveč pri siroti. To bi značilo — poditi se za srečo, kjer je ni. Ali v mojem planetu stoji siromaštvo, nagota, delo, jad in take stvari, da bi lahko poginil.“

„Ni tako, Zvonimir. Niti jeden človek ni obogatel brez siromaka, a tvoje znanosti

zdravnikovega ali pa gre takim gojencem na roko, da morejo priti do opojnih pijač, kaznovan boderadi tega prestopka z zaporom do treh mesecev, ako pa je zagrešil ta prestopok uradnik, sluga ali kakoršni si bode služabnik v zavodu, dobi pa kazen strogega zapora do šestih mesecev.

Z ozirom na dejstvo, da se ravno v Trstu pije žganje v razmerno veliki množini in je tudi precej naših rojakov, ki se bavijo s prodajanjem žganja, zdelo se nam je potrebno že sedaj opozoriti na precej stroga določila v vladni predlogi.

Politiške vesti.

V Trstu, dne 22. novembra 1895.

Deželnozborske volitve na Kranjskem. Pri včerajšnjih volitvah v kmečkih občinah je zmagala konservativna stranka na vsej črti. Za ljubljansko okolico sta bila izvoljena Gabrijel Jelovšek in Fran Povše, v Postojni Modic in Zelen, v Kranju Detela in Kalan, v Kamniku Kajdiž, v Radovljici Azman, v Kočevju Klun in Pakiž, v Novem mestu Pfeifer, v Trebnjem Žitnik, Košak in dr. Papež, v Črnomlju Schweiger in v Vipavi Lavrenčič.

Ta izid nas ni presenetil ni najmanje, saj drugega ni bilo pričakovati po izborni organizaciji na jedni strani in po nedostajanju vsake pametne organizacije na drugi strani. Včeraj se nam je bila prilika govoriti z uglednim pristašem „Narodove“ stranke iz Notranjske in ta nam je rekel: „Kaj čete, malo smo imeli pomoči iz Ljubljane in še to, kar smo je imeli, nam je — škodovala.“ Temu vsliku ne treba komentarja.

Jedino izid v vipavsko-idrijskem okraju nas je nekoliko presenetil, kajti še zadnje dni so stvari stale tako, da je bila izvolitev Božičeva malone zagotovljena. Prišlo je drugače — ne po zaslugi konservativne stranke. V kolikor mi poznamo razmere in mišljenje v tem volilnem okraju, izrečemo lahko to-le sodbo: izvoljen je bil pač kandidat konservativne stranke, zmagali pa so vplivi sedanega protislovanskega zistem a. O tej volitvi smo dobili sinoč nastopno brzojavko: „Ker štirje volilci iz Spodnje Idrije iz osebnih ozirov niso hoteli glasovati za Božiča, odstopil je poslednji v zadnji trenotek kandidature Ivanu Gradnu, ki pa je propadel 22 glasovi proti 26 Lavrenčičevim.“

Poraz, ki ga je doživela narodna stranka, je uprav grozen, zmagala konservativcev pa sijajna. Kot hladni računarji računati moramo s tem dejstvom, in z ozirom na narodno stranko ne moremo drugega, nego izreči željo, da bi ista hotela crpiti odslej pouk iz lekcije, ki jo je dobila. Drugače je s konservativno stranko — z le-to trebalo bode go-

zastopajo glavnico, koja nosi obresti tebi in drugim. Ti si bogat z mladostjo in umom, pa se lahko vedno meriš s tem bankirjem.“

„Dà, samo ta razloček je, da ima on dosti denarja, jaz pa niti cvenka; njegov želodec je poln dobrih jedij in pijač, moj pa požrtih solz in papirčkov, s katerimi ga tolažim, kakor berač svojega osla, kliče mu: „Ne crkni, osliček, dokler trava ne zraste!“

„Moj Zvonimir, tudi jaz poznam to; dokler sem bil dijak, stalo je tudi v mojem planetu: žganje, močnik, zelje itd.; pa ostal sem vendar živ; čemur se človek privadi od mladih nog, lahko nosi.“

„No, ali živiš sedaj mnogo bolje?“

„Živim, da živim. Plačim imam preveliko, da bi poginil, a premalo, da bi živel. No, pa nadejam se, da s časom zgine tudi ta beda.“

„Najbrže misliš na mastno ženitev?“

voriti obširneje. Sijajna je res nje zmaga, ali odkrito bode povedano: mi ne bi mogli triumfovati na zmagi, priborjeni — takim načinom! Ko se pomiri valovje in se poleže razburjenje mora priti stranka do uverjenja, da ima razlogov dovolj za resno premišljevanje. To velja seveda le za ta slučaj, ako si je ohranila le še mrvice narodnega ponosa in idealizma; ako pa meni izvrševati načela onih dveh izvoljencev, kojih imeni smo debelo natisnili, potem pa — naj se le veseli na porazu narodne ideje! Se svojo zmago prišla je konservativna stranka na križpotje in kmalu nam bode morala dati jasen odgovor: ali hoče vršiti svojo narodno dolžnost, ali pa hoče res — o čemer se govori — po želji svojih zaščitnikov opravljati posle okrajnih glavarjev iz prve dobe našega narodnega preporoda.

Za danes toliko. Obširneje hočemo spregovoriti, ko se na Kranjskem kri nekoliko ohladi in pomiri.

Hišni red v naši poslanski zbornici na Dunaju se je torej premenil po želji strogega g. predsednika in hudega neprijatelja antisemitov. Odslej ne bode smel nikdo več stati na galeriji, ampak se bodo oddajali le sedeži. In še od teh bode rezerviranih za poslance na prvi galeriji dve tretjini, na drugi jedna tretjina. V slučaju, da se nabere preveč ljudstva, bode pooblaščen predsednik, dati izprazniti prostore. Z drugimi besedami: predsednik bode delal kar bo hotel. In tako postane iluzorna vsa javnost razprav.

Pojde ali ne pojde? Nedavno je bilo govorjenje — kakor smo sporočili tudi mi — da pojde grof Kielmansegg v pokoj radi znanih dogodkov ob nepotrjenju dra. Luegra županom dunajskim. Na to so izjavile službene novine, da vse to ni res in da grof Kielmansegg ostane na mestu namestnika nižjeavstrijskega. Sedaj pa trde antisemitski listi še določneje, da Kielmansegg ostavi svoje mesto v kratkem ter da pride za avstrijskega poslanika v Carigrad na mesto barona Calice, kateri pojde v pokoj. Računati pa je, da bodo že jutri oporekali tudi tej vesti.

Položenje na Vztoku. Današnje vesti so nekoliko bolj pomirljive, ker kažejo na to, da se evropske velevlasti vendar sporazumejo za soglasno postopanje v ta namen, da se Turčija moralno prisili do izvedenja posebnih reform. V posl. zbornici ogerski je izjavil baron Banffy, v svojem odgovoru na interpelacijo Helffyjevo, da vse vlasti soglašajo v želji, da se ohraniti mir in status quo na Vztoku. V ta namen hočejo odposlati svoja brodovja v turška vodovja. Tudi Avstro-Ogerska se udeleži pri tem. Ta korak bode gotovo vplival pomirljivo. Minister Banffy je uverjen, da se skoro zopet napravi mir, pri čemer bodo vse države podpirale Turčijo.

„Ne mislim ni na suho, kamo-li na mastno; v tem oziru sem velik filozof, ki se ne da vezati za malenkost; a čas suče svoje kolo, in nekje mora tudi moja sreča biti.“

„Dà, dà, ti misliš, kakor ona baba, ki je rekla: „Ako Bog hoče, dobim v loteriji, četudi ne stavim.“

„Dà, tako je! Vsak človek živi v nekeji nadi, če se ista tudi stokrat izjalovi. Ako bi jaz bil doktor, kakor ti, in bi imel tvoje znanje, godla bi dragače tudi moja piščalka.“

„Dà, piščalka bi ravno tako, kakor moja.“

„Nič ne dé. Tebi je potrebno samo potrpljenje, in izplaval bi kakor riba iz ločja. Veš, kako pravi modrijan: „korenine znanosti so grenke, a sad je sladak.“ Hvali tedaj Boga, da si dosegel doktorski diplom, in ko ti pride sreča, pride na tovrnem vozu.“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Srečna novela.

Hrv. pisal O. Romanić; poslov. Fr. V—c.

(Dalje.)

„Rad bi poznal tega doktorja“, rekel je bankir.

„Mogoče, da zahaja tudi v čitalnico?“

„Ni član; gledal sem že v imeniku, a mogoče tudi ne biva tu.“

S tem je prestal razgovor dvojice in to je vse, kar vem; nu, na vsak način mi je bilo prijetno čuti, kako tudi tuji ljudje sodijo o tvoji noveli.

„Kaj imam od tega?“, rekel je Zvonimir.

„Vendar, drago ti mora biti; zakaj iskrena beseda izdaje srce, ki ljubi resnico.“

„To je pač malo vredno.“

„Jaz sem te skoro izdal, kje stanuješ,

Tudi poročila iz Rima zatrjujejo, da je popolno soglasje med državami; zadnja nesporazumljenja da je odpravil razgovor angleškega poslanika Currie z avstrijskim ministrom za zunanje stvari grofom Goluchovskim. Rusija da je pripravljena na vsak način soglasno postopati z drugimi državami in hoče v tem smislu uplivati tudi na Francijo. Nemčija da se je le zato držala nekako rezervirano, ker se je bala izzvati nezaupanje od strani Rusije in Francozke. Sedaj pa se trudi, da bi dovela do popolnega sporazumljenja med Avstro-Ogersko, Rusijo in Francijo.

Tudi iz Pariza javljajo, da so nesporazumljenja med Avstro-Ogersko in Rusijo le formalne stvari. Po želji Avstrije naj bi dobili poslanci v Carjemgradu polnomočje, da bi smeli, v slučaju potrebe, pozvati brodovja na pomoč; Rusija pa želi, da bi se poslanci morali brzojavno potem popred obrniti do svojih vlad. A ta zahteva Rusije nima nikake važnosti, kajti v slučaju, da se tudi vstreže tej zahtevi, bi značilo to zgubo časa k večjemu 5 do 6 ur.

Iz francoskega pristanišča Brest javljajo, da tam pričakujejo rusko divizijo brodovja.

Hrv. dijaki proti rektorju Spevcu. K vesti, že priobčeni v našem listu, da so neizključeni in nekažnjeni dijaki podali izjavo proti rektorju vseučilišča Spevcu, pripomniti nam je, da so tudi relegirani dijaki podali slično izjavo. Obe izjavi sti pisani jako ostro in kompromitujejo v veliki meri rektorja. Nekoliko spregovorimo o tem v današnjem večernem izdanju.

Iz Bolgarske. Dne 20. t. m. so slavili v Sredu drugo obletnico zmage pri Silivnici. Najprej je bila božja služba z zahvalnico, potem pa vojaška parada. Pri paradi so vojak burno pozdravljali princa. V svojem nagovoru do vojnega ministra pohvalil je princ vedenje vojaštva. Vojska da je danes nadahnjena istim duhom, ki jo je pred deseti leti dovel do zmage. Ta duh jamči domovini slavno bodočnost. — Opoludne je vsprejel princ deputacijo sobranja, ki mu je prišla čestitat povodom rojstva princa Cirila.

Poslanska zbornica italijanska sešla se je včeraj. Veliko gibanje je povzročila prijava predsednika, da je pravosodni minister predložil zbornici vse spise Giolittija. Kakor znano, je Giolitti, eden najhujših nasprotnikov Crispia, v minolem zasedanju vrgel v zbornico raznih dokumentov, s kojim je hotel dokazati zveze Crispia z rimsko banko. Pozneje so obdolžili Giolittija, da si je te spise pridržal protipostavno takrat, ko je bil še minister, da je torej zlorabil svojo uradno oblast.

Sedaj so prišli pred zbornico spisi o tej zatožbi proti Giolittiju. Poslednji se je izjavil, srečnega na tej prijavi, da bo mogel opravičiti svoje postopanje kot minister in poslanec. Sodbo pa prepušča zbornici. Pričakovati je torej zopet zanimivih razprav in morda tudi — razkritij.

Različne vesti.

Njeno Velikanstvo, presvetla cesarica odpotuje dne 25. novembra v Cap Saint Martin na Francosko. Kakor smo že javili, odpotuje v mesecu februarju tudi naš cesar tjakaj.

Bogoslovna modrost „Il Mattina“. Posnemamo iz Naše Sloge: „Znani naš prijatelj, tukajšnji „jaslar“ „Il Mattino“, govoreči v svoji številki z dne 18. t. m. o domnevanem premeščenju škofa Flappa iz Poreča v Trst, kaže v polemiki z uvodnim člankom deželnega odbora v Poreču, razpravljajočim o istem vprašanju, izredno modrost in globoko znanje svojih patronov. Med ostalimi pravi ta poluslužbeni „bogoslovec“, da se za sedaj še ne more govoriti o premeščenju škofa Flappa iz Poreča v Trst, kajti po določbah trientinskega (?) koncila da mora kapitelj predložiti papežu in cesarju na imenovanje odnosno na potrjenje za to mesto sposobno osebo, a da — kolikor je njemu znano — kapitelj ni še storil nikakoršnega predloga. Čitajoč ta „galimatija“ v poluslužbenem listu, križali smo se z levico zaradi tolike nevednosti in tolike gluposti gospode urednikov omenjenega lista.

Možjani okolo tega „jaslarja“ izmislili so si neke ustanove zbora v Trentu (?), po katerih ima kapitelj predložiti osebo za bi-

skupa, dočim zna ne samo sleherni izučeni bogoslovec, ampak tudi vsak pravnik I. tečaja, da kapitelj nima besede ne pri imenovanju, ne pri premeščenju škofa.

Kolikor imenovanje, toliko premeščenje škofov je po občem cerkvenem pravu stvar same sv. Stolice. Ker pa so škofje po svojem poklicu in po odličnem mestu, katero zavzimajo, jako važni činitelji tudi v očeh vlade, prepušča sv. Stolica na temelju posebnih dogovorov raznim vladarjem več ali manjšo ingerencijo pri predlaganju sposobnih oseb. Tako ima na primer na temelju konkordata naš cesar pravo imenovanja škofov, dočim pripadajo škofom dotične cerkvene pokrajine (pri nas Gorica, Trst, Poreč, Ljubljana in Krk) pravo predložiti trojico (takozvani „terno“) oseb, katere smatrajo sposobnimi, odnosno, ako se ne bi mogli zjediniti, da priporočijo onega, katerega smatrajo sposobnim. Seveda ima pri tem važno besedo ne le pokrajinska cesarska vlada, ampak tudi ministerski svet, kateri potem, oziraje se več ali manj na predlog pokrajinskih škofov, predloži cesarju na imenovanje svojega ljubljence. Naravno je, da se vlada poprej osvedoči diplomatskim potom, da li Vatikani odobri njenega izvoljenca.

Povodom zadnjega imenovanja v naši pokrajini delovali so na vse kriplje za titularnega škofa Petrisa ter je bil deželni glavar Campitelli radi njega celo v Italiji, toda ni vspel ni on niti njegovi mogočni prijatelji in zaščitniki, ker je bil Rim našel sposobno in vredno osebo.

Ako pride sedaj do premeščenja, ozioroma imenovanja škofa za tržaško-kopersko škofijo, skočijo gotovo zopet na noge vsi oni, ki želijo, da bo novi biskup pokorni sluga nekaterikov, a pred vsem — kakor pravijo židovski listi mesta tržaškega — da bo po narodnosti in jeziku Italijan.

Mi nimamo niti mogočnih zaščitnikov, niti debelih prijateljev, zato se tudi ne moremo zanašati na nikogar, razven na sv. Stolicu, na velikega papeža Leva XIII., kateri gotovo ne dopusti, da zasede stolico tržaških biskupov mož, kateri ne bi bil v vsakem obziru na svojem mestu, posebno, kateri ne bi točno poznal hrvatskega ali slovenskega jezika.

Vapored jutrišnji veselici na korist družbi sv. Cirila in Metoda je nastopni: 1. „Solnce jarko!“, slovanska koračnica — godba. 2. Zajc: „Zrinski-Frankoponka“, možki zbor s spremljevanjem orkestra — „Slov. pevsko društvo“. 3. Vilhar: „Na morju“, pesem za bariton s spremljevanjem klavirja — gg. I. Macák. 4. Ammer: „Kraljičina straža“, ouvertura — godba. 5. Dr. Ipavec: Samospev iz opere „Teharski plemiči“ s spremljevanjem klavirja — gg. I. Macák in Zd. Vrba. 6. Ivanoci: „Meteor-valček“ — godba. 7. Vilhar: „Naša zvezda“, zbor s samospelom tenorja — g. J. pl. Masnec — Slov. pevsko društvo. 8. Smetana: Dvospev iz opere „Prodana nevesta“ s spremljevanjem klavirja — gg. I. Macák, dr. G. Gregorin in Zd. Vrba. 9. Blascke: „Pregled koračnic“ — godba. 10. Förster: „Ave Marija“, mešani zbor s spremljevanjem orkestra — „Slovansko pev. društvo“. 11. Pehel: „Letem sokolim“ — godba. Svobodna zabava.

O novačenju v letu 1895. K naboru je došlo v letu 1895 v vsej Avstro-Ogerski 471.889 novincev. Od teh so spoznali sposobnimi za vojaštvo 256.727 mož, popolnoma nesposobnimi pa 89.025. Od 3104 jednoletnih prostovoljcev napravilo jih je 2460 častniški izpit, 421 jih je propadlo in 223 se jih ni priglasilo za izpit. Odstotek sposobnih za vojaščino je bil letos med 23.6 in 25.2.

Pevsko društvo „Adria“ v Barkovljah bode obdržavalo v nedeljo dne 24. t. m. ob 2. uri pop. v prostorih gostilne „Pri društvu“ svoj izredni občni zbor.

Izpred porotnega sodišča. Predvčerajšnjem vršila se je pred tržaško poroto razprava proti 30letni kmetici Antoniji Žuljan, rojeni Hrvatci iz Ricmanj, obtoženi umora svojega otroka. Ana Žuljan živea je v zelo nesrečnem zakoncu, kajti nje mož je trpinčil njo in nje 14mesečno hčerko, češ, da je oče dotičnega otroka kmet Gašpar Kuret ter da ima žena ljubimske zveze s Kuretom. Teh očitaj ni bilo ne konca ne kraja, a tudi te pena bila je žena neštevilnokrat. Ni čuda, da se je ženska polotil obup. Dne 9. avgusta zjutraj je Žuljan svojo ženo zopet pretepel,

očitajoč ji zvezo s Kuretom. Žena je vzela otroka v naročje, prišla svojo 12letno pastorko za roko ter šla z otrokama z doma. Žena je blodila kakor brez zavesti po cesti, ne znajoča kaj ji je storiti, kam naj se obrne. Ko je prišla po naključju do vodnjaka „Štunek“, vrgla je dete v vodnjak, s pastorko pa se je vrnila domov. Par ur pozneje stavila se je sama orožnikom.

Pri razpravi je obtoženka priznala svoje hudo delstvo, toda naglašala je, da je bila toliko obupana, da ni znala, kaj dela. V obtožnem listu je rečeno, da je vse selo osvedočeno o tem, da je bil Kuret ljubimec Žuljanove soproge in da je Žuljan popolnoma osvedočen, da je dete bilo Kuretovo. Sodišče stavilo je porotnikom dvojce vprašanj: prvo glede umora, drugo pa v tem smislu, da-li obtoženka menda ni bila svesta si tega, kar dela, ker je bilo nje duševno stanje razburjeno. Porotniki so odgovorili na vprašanje glede umora z 12 „da“, drugo vprašanje pa so zanikali s 7 glasovi proti 5. Na temelju tega verdikta obsodilo je sodišče Antonijo Žuljan na smrt na vešalih. Ta obsodba napravila je na množične poslušalce jako globok utis, obsojenka pa je bila kar okamenela. Dodajemo še, da je branitelj obtoženke, dr. Padovan, skušal omajati prepričanje porotnikov, naglašuj njh velikansko odgovornost. Branitelj si je pridržal postavna sredstva proti obsodbi.

Včeraj bila je razprava proti 33letnemu javnemu postreščku Ivanu Pasculu iz Kormina, obtoženemu nesramnega nasilstva na škodo 10letne Franice K.

Grozna nesreča. V mestecu Dor na Ogerskem se je dogodila grozna nesreča. Dve šletni deklici sti igrali poleg zidu nekega novega poslopja. Kar naenkrat se je porušil zid ter so ruševine zasule ubogi deklici. Mrtvi trupli so kmalu izvlekli iz podrtine. Vest o tej nesreči je pretesla vse mesto.

Strašen požar. Iz Budimpešte poročajo dne 21. t. m.: Včeraj bil je strašen požar v mestu Jesztreb, komitat Saros. Ogenj je uničil 204 hiše in kakih 500 skladišč, senjakov in hlevov. Vpepeljenega je mnogo žita, a tudi mnogo sladkorja je izgorelo. Škode je nad jeden milijon goldinarjev. V ognju je poginilo več glav živine in ponesrečilo je par ljudi.

„Velikanska“ občina. Občina Rotholz na Sasonskem šteje celih — pet duš. Ti občinarji so: Gozdni čuvaj, župan, mirovni sodnik in gostilničar; samo peti občinar je „preprost“ podložnik. Pravijo, da je te dni predložil župan predstavljeni oblasti, da naj bi se nastojalo „prebivalstvo“ te orjaške občine vsaj podvojiti s tem, da bi se oženilo vseh pet občinarjev.

Sodnijsko. Predvčerajšnjim stal je pred tukajšnjim deželnim sodiščem 19letni mornar Fran Kalin iz Trsta, obtožen tatvine. Kalin je dne 14. oktobra t. l. ukradel na parniku „Euterpe“ krmarju Visentinju tobačnico, 10 gld. v gotovini in 5 frankov v zlatu. Ko so prišli Kalina naslednjega dne, našli so pri njem še komad za 5 frankov, desetak pa je bil že zapravljen. Sodišče ga je obsodilo na 4 mesece ječe.

Policijsko. Zaradi postopanja, odnosno zaradi prepovedane vrnitve v Trst zaprli so 8 moških in 1 žensko. — 14letnega malopridneža Alojzija Bocassija iz Trsta, pristojnega v Italijo, zasačili so, ko je v družbi dveh tovarišev skušal ulomiti v vratarjevo ložo v hiši št. 3 ulice Commerciale. — Perica Katerina Vatovac iz Vrdele, kateri je izginol v ulici Giulia omot perila, kakor smo sporočili v poslednji številki, dobila je pozabljeni omot nazaj. Voznik Josip Bartel, ga je bil našel ter ga izročil nadzorništvo v ulici Chiozza.

Koledar. Danes (23.): Klemen, papež, muč.; Felicita, mučenica. — Jutri (24.): XXV. pobink. nedelja Janez od križa, spozn. — V pondeljek (25.): Katarina, devica, muč.; Jukunda, muč. — Prvi krjec. — Solnce izide ob 7. uri 14 min., zatoni ob 4. uri 17 min. — Toplota včeraj: ob 7. uri zjutraj 6 stop., ob 2 pop. 10.5 stop. C.

Narodno-gospodarske stvari. Banka „Slavija“. Iz izkaza o delovanju banke „Slavije“ posnemamo sledeče zanimive podatke: Od 1. januarja do 31. oktobra 1895. bilo je v življenskih oddelkih podanih 3348 oglasnic za zavarovanje kapitala

4.505.340 gld. za slučaj smrti in doživetja. V istej dobi izplačalo se je po umrlih zavarovanih 311.410 gld. — Izplačane škode sploh od začetka bančnega poslovanja do konca leta 1894. iznašajo 24.032.317 gld. 69 kr. Rezervnih in drugih fondov imela je „Slavija“ koncem l. 1894. 6.819.492 gld. 53 kr., od katerih je bilo sitoiinsko varno naloženih 6.575.861 gld. 58 kr. Izdatni rezervni fondi in reelno poslovanje bančno razjasnuje nam zaupanje občinstva, ki se zrcali v okolščini, da je pri „Slaviji“ koncem leta 1894. bilo zavarovanih 280.503.040 gld. — Vsem zavarovancem življenskih oddelkov, katerih zavarovanja so stara čez pet let, izplačuje se letos 10% dividende. — Ker ima banka „Slavija“ svoje členstvo skoro izključno mej Slovani, dokazujejo nje uspehi, da so le-ti vendar začeli že spoznavati, kako važno je tudi v narodno-gospodarskem oziru geslo „svoji k svojim“.

Najnovejše vesti.

Trst Cesar Viljem je daroval potom tukajšnjega nemškega konzulata 6000 mark za Ljubljano. In sicer 4000 za protestansko občino, ostalo pa za druge, ki so trpeli vsled potresa.

Dunaj 22. Proračunski odsek je dovršil razpravo o proračunu za notranje stvari.

Nalžov 22. Grofu Faaffu se je stanje tako poslabšalo, da je vsaki trenotek pričakovati najhujšega.

Rim 21. „Italie“ javlja, da je kralj Humbert ob prihodu ministrov v Rim izrekel trdno uverjenje, da se ohrani mir.

Trgovinske brojavke.

Budimpešta. Pšenica za jesen — — — — — Pšenica za pomlad 1896 6.95 do 6.96. Oves za jesen — — — — — Oves za pomlad 6.33 do 6.35. Koruza za oktober — — — — — maj-juni 1896 4.53—4.54. Pšenica nova od 75 kil. f. 6.75—6.83 od 79 kil. f. 6.80—6.90. od 80 kil. f. 6.85—7.00 od 81 kil. f. 6.95—7.05, od 82 kil. for. 7.05—7.10. — Ječmen 5.80—5.85; proso 5.40—5.75 ri nova 4.80—5.20. — Pšenične slabe; povpraševanje omejeno. Prodalo se je 20000 m. st. po stalnih cenah. Vreme: lepo. **Praga.** Neratirani sladkor f. 13.25 za december 1895. brez carine, stalno. **Praga.** Centrifugal novi, postavljen v Trst in carino vred odpošiljatev precej f. 30.75. Con cassé 32.— 32.25 Cotovrni 33.— 33.50 V glavah (sodih) 32.50—33. jako stalno. **Lavro.** Kava Santos good average november 90.50 za mare 87.50. **Hamburg.** Santos good average za december 73.15 za mare 71.10 maj 69.50.

Dunajska borza 22. novembra 1895

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	99.50	99.05
„v srebru	99.68	99.05
Avstrijska renta v zlatu	120.55	120.15
„v kronah	100.45	97.75
Kreditne akcije	370.50	368.—
London 10 Let.	120.90	120.—
Napoleoni	9.50/2	9.40
20 mark	11.79	11.80
100 italj. lir	44.85	44.80

Dve zračni sobi

meblovani ali pa prazni, tudi s hrano, sti oddati od 24. t. m. v ulici S. Francesco št. 10 II. nadstr. Oglasiti se je pri trdk Modie in Grebenc, ulica S. Giovanni št. 6.

Aite & Zadnik-Trst

Via Nuova na voglu via S. Lazzaro.

pripravlja slav. občinstvu v svojo prodajalnico z manufakturim blagom. V zalogi nahaja se povsem najnovejša blaga, toliko za ženske kolikor za moške in deca. Veliki izbor platna, bombaževine, perila, ribcev volnenih in svilnatih. Velika zaloga vseh potrebščin za življenje in krajšo. V zalogi nahajajo se nadalje vsakovrstni trakovi in tudi trakovi slovenskih barv. Priporočata se č. gg. učiteljicam v mestu in na deželi za vse potrebščine šolskih ročnih del. Uzorci se pošiljajo na zahtevo franco.

Kranjske klobase

se prodajajo v žganjariji na vogalu ulice Torrente in ulice S. Francesco.

Krčmarjem in drugim prodajalcem daje se navadni skonto.

JAKOB ŠTRUKELJ - TRST

via Caserma št. 16 uhod piazza della Caserma.

(nasproti celiki vojašnici), prodaja po neverjetnih nizkih cenah vsakovrstna angleška

kolesa (bicykle)

Zastopstvo koles „Raleigh“ iz tovarne „Raleigh Cycle Co. Ltd. Nottingham Anglesko“ in koles „Adler“ iz tovarne H. Kleyer Frankfurt.

Kolesa „Raleigh“ in Adler so svetovno znana, poslednja rabijo se v nemški vojski.

Kolna pošilja se na deželo na vsa kraja brez vseh stroškov.

Sprejemamo popravila vsakovrstnih novih in starih koles in živalskih strojev.

V zalogi nahajajo se vsakovrstna orodja in priprave za kolesa.

Zahtevajo naj se ceniki!